

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 400 lir

Leto XXXVI. Št. 275 (10.795)

TRST, četrtek, 27. novembra 1980

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Gocvi pri Gorenji Trebui, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

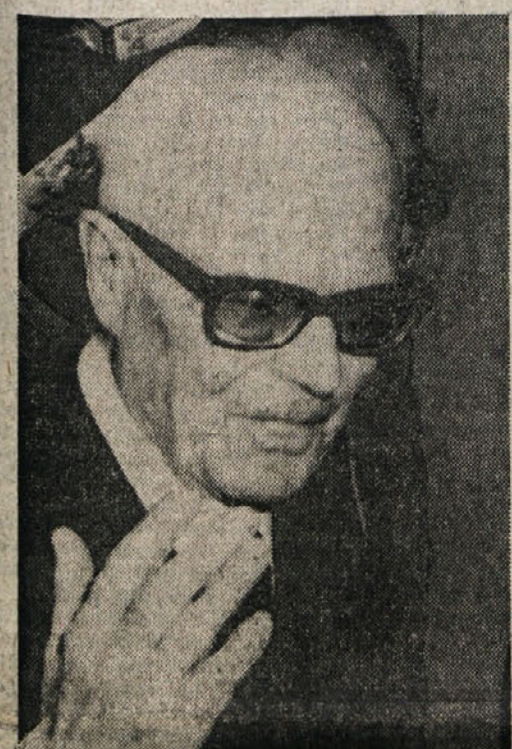
MEDTEM KO AKCIJA ZA POMOČ PRIZADETEMU PREBIVALSTVU ŠE NI DOSEGLA ZADOVOLJIVE RAVNI

Poslabšanje vremena otežkoča življenje

PREDSEDNIK SANDRO PERTINI S TELEVIZIJSKIH EKRANOV

Klic k odgovornosti

Predsednik republike Sandro Pertini je v ponedeljek in torek obiskal kraje v Južni Italiji, ki jih je opustošil katastrofalni potres. Na svoji poti se je, kot je v njegovi navadi, srečeval predvsem s preprostimi ljudmi, tistimi, ki jih je potres najhujše prizadel in so bili najbolj potrebni človeške topline in tolažilnih besed predsednika republike. Pertinijev obisk na potresnem območju pa je imel tudi drugačen političen odmev. Predsednik republike je namreč sinoči povsem nepričakovano spregovoril pred televizijskimi ekrani in govoril prav o tistih aspektih svojega potovanja, ki so njemu — in vsem tistim, ki spremljajo dogajanja v Južni Italiji, najbolj pri srcu. Zaradi izredne prizadetosti in aktualnosti objavljamo govor predsednika Pertinija v celoti.

Italijanke in Italijani, sinoči sem se vrnil iz krajev, ki jih je opustošil katastrofalni potres. Priča sem bil prizorom, ki jih ne bom nikoli pozabil. Cele vasi so zrušene, zemlja je v mojem duhu bo stalno živel obup preživelih. Prispel sem v tiste kraje takoj potem, ko je v Rim prišla vest o katastrofi. Odpotoval sem večer zvečer. No, po 48 urah v tiste vasi se ni prispela potrebna pomoč. Res je, srečal sem ljudi s prizadetega območja, ki so mi izpovedali svoj obup in bolečino, a tudi strd. Ni res, kot je kdo napisal, da so se pogladi namre, nasprotno, obkrožili so me s človeško pristranostjo in razumevanjem. A to ni važno; kar sem lahko ugotovil, je dejstvo, da ni bilo takojšnje pomoči, ki bi morala steči. Izpod ruševin se še vedno sliši ječanje, kriče obupa živih pokopanih. In v besu so mi preživeli dejali: mi pa nimamo potrebnih pripomočkov, da bi lahko rešili naše svoje, da bi jih rešili izpod ruševin. Spominjam se tudi prizora, ko se mi je približala obupana deklica, se mi povzpela v naročje in mi v jok povedala, da je izgubila mater, očeta in bratce. Ko mi je obupana in objokana žena dejala, da je izgubila moža in otroke. Ko sem gledal preživele, ki so bili med ruševinami, ne da bi lahko pomagali tistim, ki so se bili pod ruševinami.

No, tedaj, v tistem trenutku sem se vprašal in se sprašujem. In sicer: leta 1970 je parlament odobril zakone o naravnih katastrofah. Sedaj pa ugotavljam, da niso izvedli izvršnih določil teh za-

konov in se sprašujem: Če so centre za takojšnjo pomoč ustanovili, zakaj niso bili uspešni? Zakaj nismo po 48 urah opazili njihove prisotnosti v opustošenih krajih?

Omeniti vam moram še primer, ki potrjuje odsotnost prve pomoči. Preživeli v neki irpinski vasi so se mi približali in rekli: Poglejte, vojaki in karabinjerji, ki se z običajno in ganljivo požrtvovalnostjo trudijo, so nam dali svoje obroke hrane, ker nimamo kaj jesti. Hrane torej tistim ljudem niso poslali, centri za prvo pomoč torej, če so bili ustanovljeni, ponavljam, niso delovali. Brez dvoma je bilo precej hudih pomanjklivosti. Kdor je zgrešil, naj torej plača, kot je plačal prefekt iz Avellina, ki so ga pravilno razrešili funkcije.

Sedaj je nedopustno misliti samo na pošiljke šotorov v te kraje. Dežuje, bliza se zima in z njo mraz. Nesmiselno je torej misliti, da bi jih lahko namestili, misliti, da bi lahko prizadeti preživeli zimo pod šotori. Preživeli je treba namestiti v bivališča. Treba je pomisliti, da se jim zagotovijo tudi hiše. Ob tem bi se rad zaustavil, čeprav bežno. Ne sme se ponoviti, kar se je zgodilo v dolini Belice. Spominjam se svojega obiska na Siciliji. V Palermu se je župnik Santanin s svojimi vaščani potolžil, da niso po 13 letih v dolini Belice zgradili objavljenih hiš. Ljudje, ki so preživeli potres, še vedno živijo v barakah.

In vendar so takrat nakazali dovolj denarja, nakazali zadostne zneske. Lahko se sprašujem: kam je izginil tisti denar? Kdo je spekuliral z nesrečo v dolini Belice, in če je kdo, se sprašujem: je ta v zaporu, kot bi moral biti, saj zame ni hujše sramote, kot izkoriščanje tuje nesreče. Torej naj se ne ponovi, za nobeno ceno, kar se je zgodilo v dolini Belice, ker to ne bi bila samo žalitev za žrtve te katastrofe, temveč, žalitev za vseh Italijanov, vse države in mojo. Naj se torej resno ukrepa, vsem družinam je treba čimprej zagotoviti domove.

Prisostvoval sem tudi prizorom povratka iz seljenec iz Nemčije in Švice, ki so si s prihranki v teh krajih zgradili dom. Stišal sem njihov jok pred ruševinami nekdanjih hiš.

Po vsem tem ni treba novih zakonov, zakon obstaja. Prav zato nisem naslovil, kot sem mislil v začetku, poslanice parlamentu. Naj se zakon uredi, izvedejo izvršna določila nudi pomoč preživelim in naj se jih namesti ne pod šotore, temveč v bivališča, kjer bodo lahko preživeli zimo in čakali na pozitivno rešitev njihovega položaja. Vas Italijanke in Italijani brez retorike iz globine svojega srca, srca človeka, ki je videl toliko tragedij in srhljivih prizorov žalosti in obupa v teh krajih, ki jih ne bo nikoli pozabil, za pozivam: vsi, (tu politika nima vaze, tu je samo človeška solidarnost) se morejo mobilizirati in prisiljati na pomoč svojim bratom, ki jih je prizadela nova nesreča. Kajti verjemite mi, ni boljšega načina obujanja spomina na mrtve, kot misliti na žive.

Soglasno ogorčenje zaradi nedopustnih zamud pri organiziranju pomoči - V mnogih porušenih vaseh primanjkuje tudi kruha in vode, medtem ko je v drugih vsega preveč - Število smrtnih žrtev je včeraj krepko presežlo tri tisoč, pogrešajo pa še več kot dva tisoč oseb

NOTRANJI MINISTER ROGNONI ODSTOPI

RIM — Razsežnosti in posledice nedeljskega potresa, ki je zajel južno Italijo, predvsem Kampanjo in Basilikato, postajajo iz ure v uro jasnejše, istočasno pa se kaže v vsej svoji tragičnosti popolna neorganiziranost in absolutno pomanjkanje smotnosti pri nujenju prve pomoči prizadetemu prebivalstvu. Neuradno, a zelo verodostojno število mrtvih je že preseglo 3100, medtem ko govorijo o 2000 ljudeh, ki jih še pogrešajo in o skoraj 6000 ranjenih. Dokončno število smrtnih žrtev bo, po mnenju mairskega, preseglo 5000.

Istočasno pa je treba skrbeti za preživele, za tiste, ki so izgubili vse pod ruševinami svojih domov, za tiste, ki že štiri noči spijo na prostem, ker šotorov enostavno ni. Medtem pa se je vreme spremenilo: na vsem prizadetem področju dežuje, kar še otežkoča življenje preživelih, ki v prenočitvenih vaseh nimajo najosnovnejših življenjskih potrebščin: v nekatere kraje se steka vsestrana kruha, da o toplih obrokih sp

TRI DNI PO STRAŠNI TRAGEDIJI, KI JE ZAJELA KAMPANIJO IN BAZILIKATO

Prebivalstvo Tržaškega je tudi včeraj izpričalo velik čut solidarnosti s preživelimi po potresu

Za vse oblike pomoči je najbolje, da se zainteresirani obrnejo na prefekturo

Kakor v notranosti Italije in v drugih krajih Furlanije - Julijske krajine, tako so se včeraj tudi na Tržaškem nadaljevale hvalnevalne pobude v pomoč preživelim po strašnem potresu, ki je razdeljal Kampanijo in Baziliko. Pozivom k solidarnosti z nesrečniki so se poleg javnih uprav in seveda prefektore odzvale tudi politične stranke, sindikalne in druge organizacije ter ustanove.

Tržaška občinska uprava je javnost seznanila z ukrepi, ki jih je, oziroma, ki jih namerava sprejeti v tem smislu, med včerajšnjo tiskovno konferenco, ki jo je vodil podžupan Bassani. Občina je odprla tekoči račun za zbiranje denarnih prispevkov naslovljenih občinskega blaginjskega s priporočeno offerte pro terremoto novembra 1980; denar je mogoče položiti v vseh agencijah Tržaške hranilnice. Občina bo nadalje razmnožila letak, v katerem poziva prebivalstvo k denarni nabirki, razen tega bo župan pozval vse občinske svetovalec, naj tudi sami denarno prispevajo za pomoč potresencem.

Ker pa ta sredstva predvidoma ne bodo zbrana takoj, je bilo sklenjeno nameniti žrtvam potresa tudi tistih 250 milijonov lir iz preteklega občinskega proračuna, ki so bili namenjeni finančnemu referendumu: proti ustanovitvi mešane industrijske cone na Krasu. V ta namen je seveda potreben ustrezen popravek v proračunu, oziroma resolucija, ki jo predloži občinski svet v obdobju od 1. decembra do 1. januarja, da se ta denar porabi za nakup zložitljivih hiš.

Občina dalje predlaga adoptiranje ene najbolj prizadetih občin, ki je tudi najbolj oddaljena od pokrajinskega središča: v ta namen se bo dopolnila s prefekturo. Na razdeležno območje bodo občinski upravitelji tudi poslali dve avtostavici za dobavljanje vode in dve vozili podjetja ACEGA, opremljeni za prevažanje na elektrovozih in vodo. Kolikor zadeva omenjenih 250 milijonov lir za nabavo prefabriciranih hiš, je bilo na tiskovni konferenci povedano, da v primeru pomanjkanja slednjih denar pojde za nakup razne druge opreme, ki bi nadomestila najbolj prav prišla.

Nazadnje je bila izražena pripravljenost, da tržaška občina spoznano s pokrajinsko upravo in pristojnimi mestnimi zavodi ponudi na lastnih tleh tudi strogo doloceno številu preživelih po potresu, ki so ostali brez doma, pri tem bo treba seveda upoštevati težave, ki so povezane s preselitvijo in zlasti ostarelih ljudi in pa otrok tako daleč od rodnega kraja. Sicer pa bi takšen ukrep bil sprejet strogo v domeni s prefekturo.

Na pobudo tržaške prefektore so po železnici odposlali na potresno območje 2.000 popolnoma opremljenih zložitljivih postelj. Notranje ministrstvo je potom vladnega komisarja medtem sporočilo, da je treba vso materialno pomoč potresencem preusmeriti v naslednje centre: v vojašnico Comiliter v kraju Pontegnano v salernski pokrajini (posegi za nujno pomoč) ter v vojašnico v kraju Nocera Inferiore in v Neaplju. Kdor pa bi se rad udeležil prostovoljnih akcij na prizadetem področju, naj gre za mladino ali pa za kvalificirano osebo, je nujno, da se zgleda na prefekturi, kjer bodo sestavljali posebne sezname, ki jih bodo nato odposlali izrednemu komisarju Zamberletti. Za vse druge informacije pa se zainteresirani lahko zglasijo na prefekturi, tel. 64.451, 68.391, 631.321.

V vojašnici Duca delle Puglie v Ul. Cumano 22 bodo danes ob 12. uri odprli nabiralni center, kjer bodo zbirali vse vrste darov. Za ostale informacije se zainteresirani lahko obrnejo na operativni center, tel. 771.137.

Na sedežu pokrajine so se včeraj dopolnile zbirali predstavniki raznih krajevnih ustanov in zdravstvenega konzorcija, da bi proučili možnost najprimernejših skupnih pobud v korist prizadetega prebivalstva. Ob priložnosti so sestavili seznam specializirane osebja na zdravstvenem in skrbstvenem področju in seznam tehničnih operativnih ekip; poudariti je treba, da je v teh seznamih tudi delavstvo glavnih krajevnih tovarn. Vsekaror pa bodo te sezname že danes dopolnile izročili prefekturi, ki jih bo po nalogu Zamberletti primeroma uporabila. Na sestanku so sklenili, da bodo odprli enotno nabiralno akcijo krajevni ustanov. Poleg tega so se predstavniki vseh ustanov, ki so se udeležili vseh akcij, obvezali, da bodo iz proračuna za finančno leto '80 namenili primerne zneske, ki jih bo treba dodati nabiralni akciji, istočasno tudi nakazali določene vrste v proračunih za prihodnje leto.

Medtem je bil ustanovljen vsedržavni mladinski operativni odbor, ki deluje tudi v tržaški pokrajini. Odbor zbira finančne prispevke, ki jih bodo vrožili na tekoči račun 6283 pri Banca del Friuli, ki je vpisan na solidarnostni sklad potresencem z Jugo. Istočasno organizira ekipe prostovoljcev, ki morajo biti opremljene z vsem potrebnim in ki se bodo zadržale na potresnem območju v enotedenskih izmenah, začeti s ponedeljkom 1. decembra. Operativni mladinski odbor nadalje zbira spalne vreče, odeje, nova tepla oblačila in higienske potrebščine; oddati jih je treba na sedežu CGH v Ul. Ponderas 7. do ponedeljka, 1. decembra, ob 16. do 19.30, ali pa drugim periferičnim nabiralnim centrom.

Za informacije se zainteresirani lahko zglasijo: na sedežu FGCI - ZKMI v Ul. Capitolina 3, (tel. 744.535) od 9. do 12. in od 15.30 do 20. ure; na sedežu ARCI v Ul. del Toro 12 (tel. 794.530), od 9. do 12. in od 18. do 20. ure ter na telefonsko številko 60.485 od 9. do 13. ure.

Krajevna sekcija Rdečega križa je na prizadeta območja poslala tri popolno opremljene rešilce, medtem pa je že zbrala večjo vsoto denarja. Tudi oddelki krajevnih enot gasilcev so prisotni na potresnem območju. Tržaški pristaniščni ključirajo na pomorski postaji mletje v prahu in druge najbolj nujne potrebščine. Vsekaror pa je solidarnostna akcija v polnem teku: krvodajalci, stranke, družbeno-politične, gospodarske in druge organizacije so že same odprle nabiralne akcije ali pa povabile prebivalstvo, naj prispevajo v skupni sklad za pomoč prizadetemu Jugu.

Zbiranje pomoči na sedežu Rdečega križa na Trgu Sansovino

Dežela včeraj odprla solidarnostni sklad v katerega je prispevala 3 milijarde lir

Deželna vlada Furlanije - Julijske krajine, ki se je včeraj sestala pod predsed

Gledališča

AVDITORIJ
Danes ob 20.30 za jukus «Štirje italijanski avtorji» bo na sporedu «Un marziano a Roma» Ennia Flaminia.

V Avditoriju bo v nedeljo ob 11. uri na sporedu zadnji koncert v novembri. Komorni orkester gledališča Verdi bo pod vodstvom Severina Zannierinija izvajal Purcellove in J. B. Bachove skladbe.

VERDI
V gledališču Verdi pripravljajo tretje delo na repertoarju in sicer Straussovo opero «Salome». Opero bo dirigiral Gert Metz, režiral pa Alberto Fassini. V glavni vlogi bo nastopila mlada - ameriška pevka Sylvia Anderson. Premiera bo na sporedu v torek ob 20. uri (red A/C).

O operi bo v soboto, 29. t.m., ob 18.30 v veliki dvorani CCA govoril znan muzikolog Vito Levi. Predavanje spada v ciklus konferenc o operah, ki so letos na repertoarju. Vstop prost.

Kino

Ariston 16.00-18.00-20.30 «Marito in prova». Film v angleščini.
Eden 16.30 «Il piccione di Piazza S. Marco». J. P. Belmondo.

Rita 17.00 «L'aereo più pazzo del mondo». Barvni film za vsako. Exceller 16.00 «Blitz nell'oceano». Grattacielo 16.30-22.15 «Mia moglie è una strega». Renato Pozzetto. Eleonora Giorgi. Barvni film.

Fenice 16.00 «Fico d'India». Renato Pozzetto. Barvni film za vsako. Aurora 16.15 «Zucchero, miele e peperoncino». R. Pozzetto, E. Fenech, P. Franco. Barvni film.

Cristallo 16.30 «Marion» - Play lady superpono. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.00 «Il testamento». K. Ross, S. Eliot. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Capitol 16.00 «Count down» - di-mensione O». Barvni film.
Moderno 16.00 «Taxi drivers». Robert De Niro. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Volta 17.00 «Porno story 1980». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Prosveta

Na današnji dan, 27. novembra, ob 20.30 v kinodvorani v Bazovici «Koncert» moškega pevkega zbora F. Venturini - Domjo pod vodstvom Ivana Tavcarja.

PD Rdeča zvezda obvešča svoje člane in prijatelje, da v tekmu nabiralna akcija za nakup novih oblek pevskemu zboru.

Foto krožek «Trst 80» vabi na od-petje fotografske razstave, ki bo v petek fotografije razstave: 28 in 20. 11. ter 6. 12. ob 18. 21. ure; 20. 11., 7. in 8. 12. 1980 ob 16. 21. ure.

V Prosvetnem domu na Opcinah gostuje v nedeljo, 30. t.m., ob 16.30 Gledališče brez tretjega s komedijo «Piknik s tvojo ženo». Tekst in režija Andrej Jelacina, scena Demetrija Čej, kostumi Marija Vidau, o sebo - na srečno poročeno, ona - srečno poročena.

V pričakovanju Miklavža bo v Prosvetnem domu na Opcinah tradicionalna razstava knjig, gramofonskih plošč, kaset in še kaj od nedelje, 30. t.m., od 10. do 12. in od 16. do 19. ure do petka, 5. decembra, vsak dan od 17. do 19. ure.

Čestitke

Danes «raznuje rojstni dan LI-LJANA KOSUTA iz Barkoveli. Iz srca ji čestitajo in želijo še na mnoga zdrava in vesela leta sinu Igoru in družini Marsetti.

Danes praznuje rojstni dan LI-LJANA KOSUTA iz Barkoveli. Še mnogo zdravih in srečnih let ji iz srca želi brat Rado z družino.

Žiti in Bepinu čestitajo ob rojstvu malega MIRKA Loretta, Loretica, Lucija, Marinca, Marta, Vilma in Danijelca.

Uredniški odbor Novega Mat-turja čestita Žiti Gruden in Bepinu Križetici ob rojstvu malega MIRKA

Vreme večeraj: najvišja temperatu-ra 12,4 stopinje, najnižja 8, ob 18. uri 12,4 stopinje, zračni tlak 1005,2 mm pada, veter 8 km na uro ju-govzhodni, vlaga 86-odstotna, ne-be pooblašeno, megleno, morje skora mirno, temperatura morja 12,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Ilaria Geromel-la, Federica Giostra, Daniele Ci-cinotta.

UMRLI SO: 44-letni Mario Sed-nach, 35-letni Lino Plogio, 50-letni Luciano Deste, 73-letni Emilio Stoc-ca, 76-letna Lidia Eler por. Zon-ta, 98-letna Maria Starec vd. Gles-si, 87-letna Bortola Bartole vd. Fi-u-mi, 76-letna Lidia Defent vd. Di-

Včeraj - danes
Danes, ČETRTEK, 27. novembra BERNARD
Sonce vzhaja ob 7.21 in zatone ob 16.25 - Dolžina dneva 9.04 - Lu-na vzhaja ob 21.35 in zatone ob 21.53
Jutri, PETEK, 28. novembra JAKOB

just, 76-letna Anna Fiorentin por. Giuriceo, 60-letna Antonia Bravar por. Declich, 68-letna Maria Rosa por. Cernecca, 80-letna Rosa Fano, 76-letni Edoardo Alessio.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Trg Ospedale 8, Ul. Dell' Istria 35, Miramarski drevorci 117, Ul. Combi 19.

(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Largo Piave 2, Trg Borsia 12
NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Largo Piave 2, Trg Borsia 12.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 1. do 8. ure tel. 73267, predpriznani od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20. ure, tel. 68441.

LEKARNE V OKOLICI
Bollunjer - tel. 228 124; Bazovica, tel. 226 165; Opcine, tel. 211 001; Proseck - tel. 225 141; Bozje polje Zgonik - tel. 225 536; Nabrežina: tel. 200 121. Sesslanj - tel. 209197; Zavije, tel. 213 137; Milje: tel. 271 124.

MENJALNICA
vseh tujih valut

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

EPHRAIM KISHON
BIL JE SKRJANEC
(vesela zalogra v dveh delih)
Danes, 27. novembra, ob 18. uri ABONMA RED H - mladinski.

KULTURNI DOM F. PREŠEREN - BOLJUNEC
LUIGI PIRANDELLO
ČLOVEK, ZVERINA IN ČEDNOST
(komedija v treh dejanjih)
V soboto, 29. novembra, ob 20.30.

V nedeljo, 30. novembra, ob 17. uri.

LJUDSKI DOM - TREBČE BAZOVICA
(lepljenka)
Sestavila Miroslav Košta in Mario Uršič.
Jutri, 28. novembra, ob 20.30

KD VALENTIN VODNIK DOLINA
prireja v soboto, 29. t.m., ob 20. uri v društvenih prostorih

SPOMINSKO SREČANJE Z BORCI, AKTIVISTI IN INTERNIRANCI
Sodelujejo: - ženski, moški in mešani pevski zbor V. Vodnik - domači recitatorji - mladina KPD Primorsko s partizanskim mitingom. Vabljeni!

Andrej Čehovin slavni vojak iz Branice

Levstik je v svoji edinstveni pripovedi o Martinu Krpanu hotel med drugim povedati, da je tudi možgani Dunaj včasih poklical na pomoč krepke pesti malega in neupoštevane naroda, kadar je bilo cesarstvo v nevarnosti. Saj so obstajali poleg namršljenega Levstikovega junaka — Krpana, ki je rešil Dunaj — resnični ljudje slovenskega rodu, ki so se sijajno izkazali v vrstah braniteljev tedanje avstrijske domovine.

Eden teh slavnih junakov slovenske krvi je bil naš primorski vojak iz Vipavske doline — Andrej Čehovin, ki je zaradi vojaških sposobnosti in junških dejanj v raznih bitkah dosegel mnogo visoka odlikovanja in celo baronski naslov.

Andrej Čehovin se je rodil 23. 8. 1810 v Branici na Vipavskem, v Rokevcih, družini, kjer je bilo sedmero otrok, in težko bi Andrej prišel do šolanja, da se ni oglasil njegov stric, materin brat, duhovnik in šolski voditelj v Postojni, ki je vzel nadarjenega nečaka k sebi. In tako je dvajsetletni deček Drežek Čehovin začel v Postojni svojo pot učenosti, ki ga je povelja na bojna polja, ne pa pred oltar, kot je želela njegova mati.

Po petih letih šolanja v Postojni, ter ob podpori že omenjenega strica, je Andrej odšel v Gorico na gimnazijo. Toda latinska šola mu ni privlačila, misel na duhovniški stan tudi ne. V njem se je vedno bolj kazalo veselje in zanimanje do vojaščine, tako da je ves svoj prosti čas posvečal predvsem branju knjig in igram z vojaško vsebino. In, kot se bere, je že tedaj med igranjem nadkrijeval svoje soizvalce ter se obnašal kot pravi poveljnik.

V Gorici je opravil 1. in 2. letnik gimnazije, 3. pa v Novem mestu na Dolnemškem. V času, ko je v Ljubljani obiskoval 4. letnik, je bil poklican k vojakom ter se mu tako izpolnila želja, ki jo je imel v sebi od otroških let dalje. Postal je vojak; bilo mu je 21 let.

Ni pa šlo povsem gladko pri vojaškem naboru; mladi Čehovin je bil precej šibke postave, zaradi česar ga je mislila preglednica komisija odkloniti. Ker pa je mladi Andrej sam prosil za pridruženje, reklo, da ima veliko veselje do vojaščine, obljubila, da ne bo delal stramote in podobno — je bil sprejet. In kot se je izkazalo, ostal je mož beseda; res ni delal stramote vojaškemu stanu. Nasprotno.

Vojaško življenjsko pot je Andrej Čehovin začel kot topničar in kmalu je bil poslan v višjo stotniško šolo, kjer se je pridno učil, ter bil že po enem letu povzpet na nadtopničarja. Njegovo vojaško šolanje je bilo tako uspešno, da so ga predstojniki postavljali za vzgled ostalim sovratnikom.

Andrejev oče pa ni bil s tem sinovim šolanjem, čeprav zelo uspešnim, prav nič zadovoljen. Pisal mu je: »Pridi domov, si že dovolj šolan; lahko boš dobil v domačem kraju službo.« Toda Andrej ni poslušal očetovega nasveta; preveč mu je bil pri srcu vojaški stan. Odgovoril je, da ne misli opustiti vojaškega šolanja; una, da bo postal častnik in se izkazal v vojni, ki bo, kot kaže, kmalu izbruhnila.

Prišlo je leto 1848, letno nemira po vsej Evropi; podjarmljeni narodi so se začeli upirati. Avstrija je nastopila, med drugim, tudi v Piemontu severni Italiji ter z orožjem branila meje. Proti Piemontu in Garibaldincom, ki so hoteli osvoboditi italijansko ozemlje. Tako je prišel za Čehovina čas, ko je lahko pokazal svoje velike sposobnosti na bojnem področju.

Avstrijski vojski na italijanskih bojiščih je poveljeval maršal Radecki, ki je bil tedaj star 82 let in pred očmi tega slavnega poveljnika je Čehovin dosegel svoje velike uspehe, časti in odlikovanja.

Prvi spopad s sovražnikom je naš junak doživel pri Montanari blizu Mantove 29. maja 1848. Med močnim obobjestranskim topovskim obstreljevanjem je bil tako uspešen, da je prillil nasprotnika k umiku. Za ta podvig je prejel svoje prvo odlikovanje, veliko srebrno svetinjo.

Dva meseca pozneje je sledil drugi spopad v kraju Sommarcampagna, v bližini Verone. In kot že v prvi bitki, je tudi tega Čehovin pokazal svoje izredne vojaške sposobnosti. Poleg hrabrosti in odlične strategije, je zelo spretno nadomestil padlega poveljnika, rešil svoje tovariše iz nevarnega položaja ter priboril Avstrijcem važno zmago. Tokrat je prejel veliko zlato svetinjo, ki mu jo je podelil sam maršal Radecki.

Vojna med Avstrijo in Italijani se je nadaljevala tudi naslednje leto 1849 in Čehovin si je pridobil še novih priznanj za odlično vodenje v raznih bitkah. A, kot se bere, višek svoje vojaške spretnosti je Čehovin dosegel v bitki pri Novari 23. marca 1849, ko je zaustavil prodor množice številneševskega nasprotnika, dokler ni prišla pomoč in s tem preprečil, da bi bil del avstrijske vojske zajet. Za to hrabro in zelo odlično dejanje je Čehovin prejel še takoj na kraju samem pohvalo od vseh, ki so prisostvovali njegovim posegom v tej važni bitki. Kmalu pa je prejel tudi uradno priznanje za novi podvig, najvišje vojaško odlikovanje viteški red Marije Terezije. In po pravilih tega reda je bil povzdignjen v baronski stan. Tako je Rokevec Drežek iz Branice postal baron Andrej Čehovin.

Tudi v naslednjih letih (ostalo mu jih je zelo malo), je bil Čehovin deležen še novih priznanj in časti za uspehe na vojaškem področju in nič ni dalo slutiti, da se bo temu neustrašnemu vojaku, ki se je neustopljivo nahajal sredi smrtonosnega plesa, tako kmalu in v mirnem času izteklo življenje.

V začetku leta 1855 se je nahajal v Mantovi in tam zbolel. Scurja ga bolezen ni vzevala, ko pa je začel iskati zdravilja, je bilo prepozno. Odšel se je zdraviti v Baden pri Dunaju, a je že 10. septembra istega leta umrl. Bil je star 45 let. Na Badenem pokopališču, kjer je pokopan, mu je vojno ministrstvo postavilo nagrobni spomenik.

V zasebnem življenju je bil Čehovin preprost in prijazen človek, a se kljub neštetim priložnostim ni poročil ne ustvaril družine. Trdil je, da »dober vojak ne more biti tudi dober mož in oče«. Narodno je ostal precej navezan na svoje ljudstvo in jezik, in se bere, da kjerkoli je bila priložnost, je govoril »o domačem«, to je slovensko, ter branil svoje rojake, če jih je kdo zaničeval. Kot se je na primer zgodilo, ko je neki častnik pri vajah na h-kul skupno vojakov slovenske narodnosti, da niso vredni piškavega oreha, se je Čehovin, ki je slišal žaljive besede na račun svojih rojakov, oglasil: »Gospod poročnik, jaz sem tudi Slovenec, pa sem že dokazal, da sem nekaj vreden!«

Nekateri avstrijski zgodovinarji so hote ali iz nevednosti pisali o Čehovinu, da je italijanske narodnosti, kar je seveda pretvarjanje resnice. »Saj ni

NOGOMET

OSMINE FINALA POKALA UEFA

Nedolčen izid Radničkega z AZ '67
Tesen poraz Turinčanov v Zuerichu

Švicarski sodnik oškodoval niške nogometaše - Grasshoppers presenetil goste

Radnički — AZ '67 2:2 (0:1)
STRELCI: v 32. min. Tol (A), v 47. min. Pantelić (iz enajstmetrovke), v 76. min. Kist (A), v 83. min. Pantelić (B).
GRASSHOPPERS ZÜRICH: Berbig, Herbert Hermann, Lauper (od 54. min. Mayer), Egli, Albon, Heinz Hermann, Koller (od 70. min. Häckler), Wehrli, Sulser, Pfister, Zanetti.
TORINO: Terraneo, Volpadi, Salvadori, P. Sala, Danova, Van de Kerkhof, Sclosa, Pecci, Graziani, Zaccarelli (od 89. min. Mariani), D'Amico (od 75. min. Pulici).
SODNIK: Hristov (CSSR)
GLEDALCEV: 25.500
ZÜRICH — Včeraj je Grasshoppers v prvi tekmi osmine finala pokala UEFA zaslužen premagal Torino, ki je v Zürichu odločno ubral obrambno taktiko, kar ga je tudi drago stalo. Na dlan je namreč, da bi Turinčani v Zürichu lahko celo zmagali, le da bi igrali na padalnice, odločneje. Že samo dejstvo, da je Rabiti postal na igrišču le enega pristinega napadca (Graziani), jasno kaže, da so Turinčani v tem srečanju odločno merili na neodločen izid.
Kljub temu pa so gostje celo prvi povedli, in to v 50. min. s krasnim golom mladega Scola. Grasshoppers ni popustil in v borih štirih minutah dosegel kar dva gola: v 52. min. s Heinzem Hermannom in

v 54. min. s Kollerjem. Zmaga domačega moštva je torej povsem zaslužena.

VCERAŠNJI IZIDI
Radnički (Jug.) — AZ '67 (Niz.) 2:2
Grasshoppers (Švi.) — Torino (It.) 2:1
Ipswich (Angl.) — Łódź (Pol.) 5:0
Hamburg (ZRN) — St. Etienne (Fr.) 0:5
Standard Bel. — Dinamo Dresden (NDR) 1:1
Eintracht (ZRN) — Sochaux (Fr.) 4:2
Stuttgart (ZRN) — Köln (ZRN) 3:1
Lokeren (Bel.) — Real Sociedad (Sp.) 1:0

«MITROPA CUP»
Tatran — Zagreb 2:1 (1:1)
PREŠOV — V tekmi za evropsko nogometno tekmovalstvo za «Mitropa cup» je včeraj v Prešovu domače moštvo Tatrana premagalo okrnjeno postavbo Zagreba z 2:1 (1:1). V vrstah zagrebskega moštva sta namreč manjkala najboljša igralca Smolek in Rukljak.

V včerajšnjem srečanju so prvi prešli v vodstvo Zagrebčani s Copom v 29. minuti. Tri minute pozneje pa je Labun iz enajstmetrovke stanje izenačil. Labun je nato v 81. minuti tudi dosegel zmagovalni zadetek za domačine. (nb)

Csepel — Como 0:0
BUDIMPEŠTA — Italijanski prvotlač Csepel je v nadaljevanju nogometnega tekmovanja za «Mitropa cup» igral neodločno brez zadetkov v gosteh z madžarskim moštvom Csepel.

Atletico Madrid — SZ 0:3
MADRID — V prijateljskem nogometnem srečanju je sovjetska reprezentanca premagala španske prvotlač Atletico Madrid s 3:0, prvi polčas 2:0.

SITTARD (NIZOZEMSKA) — V nogometnem srečanju 7. skupine evropskega mladinskega prvenstva je Belgija v gosteh premagala Nizozemsko s 3:1 (2:1).

NEW ORLEANS — Amerikane Sugar Ray Leonard je ponovno osvojil naslov svetovnega boksarskega prvaka v teži kategorije (verzi, WBC). Panamca Roberta Durana je premagal po 2'44" 8. kroga, ker se je Panamec »predal«.

Leonard je imel do trenutka pred koncem tekme prednost. Sodniki so mu namreč prisodili štiri kroge. Duranu dva, eden pa je bil neodločen.

Odločilni osmi krog je bil precej konfuzen. Leonard je vsakega diktorala točno boja, ki je 16 sekund pred koncem kroga Duran dvignil desno roko. Leonard ga je namreč pred tem ostro odbojaval s pestmi ter ga pritisnil ob vrh. Sodnik je ob Duranovi vdrži ostal presenečen in je šele po kratkem posvetu s prizadetimi boksařmi srečanje prekinil. Duran je kasneje pojasnil, da je prenehal boksoati zaradi bolečin v desni rami, ki so ga začele pestiti že v četrtem krogu. V to njegovo trditve, seveda, mnogi dvomijo, saj je bolj verjetna možnost, da je preveč oslabil zaradi hujšanja, da bi prišel v predpisano težo in mu je

torej zmanjkalo moči.

Potek tega srečanja bo vsakega povzročil številne polemike, zlasti ker prednost Leonarda v trenutku prekinitve ni bila ravno izrazita: prvi dve sodniki je bil v vodstvu za dve točki, pri tretjem pa celo le za eno.

Srečanje pa ima že tudi posledice. Boksarska komisija države Louisiana je namreč zasledila že 35 minut po zaključku dvoboja denarno nagrado (v višini devetih milijard lir), ki bi morala pripasti Duranu.

Ob nesreči v južni Italiji
Številne pobude za pomoč potresencem
Katastrofalni potres v južni Italiji ima svoj odmev tudi v športu. Vodstvo Napolija je izjavilo, da bodo prvotlačko nogometno tekmo Napoli — Brescia odigrali regularno, kot predvideva tekmovalni koledar, izkupiček tekme pa bodne namenili prizadetim po potresu.

Košarkarska zveza je sporočila, da so 12 ligarskih tekem prve, druge, tretje in četrte moške in ženske lige odgodili na datum, katerega se niso odločili. Na teh tekмах bi morale igrati ekipe, ki delujejo na potresnem področju. Tudi sodnike za mnoge košarkarske tekme bodo odločili šele danes, ker stanjuje nekateri, ki bi morali soditi po prvotnem razporedu, prav na potresnem področju.

Odbojarska ekipa MEC Sport Alzano Bergamo je odločila, da bo ves izkupiček sobotnega srečanja A-1 lige s Diano Dock s Ravene podarila potresencem.

ARCI je v Rimu odprl posebno središče, v katerem bodo zbirali pomoč za prizadeto prebivalstvo.

Podobnih pobud, pa je v Italiji še več.

Poleg tega je komisija odredila preiskavo, ki naj ugotovi resnične vzroke tega nenavadnega boksarskega dejanja na svetovni ravni. Duran osebno pa se bo moral takoj podvesti pregledu posebne zdravniške komisije. Komisarij namreč Duranu ne verjame, da Panamec je poskrbel po srečanju še za eno razburljivo vest: dejal je, da se do konca unika iz boksarskega športa, »katerega je tako sit, da mu gre na bruhanje« in se nato odpravil v bolnišnico, kjer so »a tudi prižrali.

Leonard je doslej opravil 29 dvo-

bojev in je osvojil 28 zmag. Za Durana pa je bil to drugi poraz po 72 osvojenih srečanjih.

NEW ORLEANS — Portorican Carlos De Leon je nepričakovano osvojil naslov svetovnega prvaka boksarske teže lahke kategorije (WBC). Po točkah je v 15 krogih premagal Američana Marvinu Camela.

28-letni Američan je prvič bran

REAGANOV ODPOSLANEC SENATOR PERCY PRI BREŽNJEVU

Pred odjugo v odnosih SZ-ZDA?

MOSKVA — Ameriški republikanski senator Charles Percy, ki je »uradno« sicer prišel v SZ na zasebni obisk k prijatelju, veleposlaniku ZDA v Moskvi Thomasu Watsonu, je po enoletnem stalnem slabšanju odnosov navezal prve stike med sprtima veleposlanika. «Odnosi med ZDA in SZ so v zadnjih časih postali tako slabi, da se morejo le izboljšati», je dejal neuradno odposlanec ZDA ob svojem prihodu v Moskvo, ko je tudi pojasnil, da se je podal na pot in da se bo pogovarjal s sovjetskimi voditelji v dogovoru in s polnim soglasjem obeh predsednikov, Carterja in Reagana, ki bo prevzel posle 20. januarja prihodnjega leta.

Da predstavlja Percyjevo potovanje prvo znamenje odjuge v odnosih med obema veleposlanikoma po več kot enoletnem zaostrovanju, ki so ga označevali vdor sovjetskih čet v Afganistanu, zamrzitev ratifikacije sporazuma Salt 2 o omejevanju jedrske oborožitve in bojkot olimpijskih iger, potrjuje po eni strani dejstvo, da bo prav Percy po umestitvi nove Reaganove uprave prevzel predsedstvo zelo vplivne zunanje-politične komisije ameriškega senata, po drugi pa raven sogovornikov, s katerimi se je ali se še bo sestal v SZ.

Včeraj se je namreč Percy, skupaj z veleposlanikom Watsonom, pogovarjal skoraj tri ure z najvišjim sovjetskim voditeljem Leonidom Brežnjevom in z zunanjim ministrom Gromikom, s katerima se

bo ponovno sestal jutri, potem ko se bo danes srečal z obrambnim ministrom SZ Dmitrijem Ustinovom. Mimo uradne rezerviranosti o predmetu razgovorov, pojasnjuje tako izjave Brežnjeva, kot tudi ameriškega odposlanca, da je za izboljšanje odnosov med obema državama bistveno vprašanje obnovitve in napredovanja pogajanj o omejevanju strateške jedrske oborožitve. Prav tako jasno pa je, da je ta smoter vse prej kot lahko uresničljiv.

Brežnev je namreč mimo priložnostnih izjav o zavzemanju »za udržitve in razvoj odnosov«, svaril ZDA, naj »zavrejo obojevalno tekmo« in naj se odpovejo iskanju »vojaške nadmoči nad SZ«, Percy pa je dal razumeti, da pogovoro ZDA vsako napredovanje pogovorov o razoroževanju obnašajo SZ glede Afganistana, Poljske in politike do držav Tretjega sveta, ter da namerava nova Reaganova uprava zavrniti dunajske sporazume o jedrskem orožju in odpreti nova pogajanja o Salt 2. Izhodišča za plodnejše pogovore ostajajo torej precej narazeni. Pripravljenost SZ, da »se pogaja z ZDA konstruktivno, upoštevajoč upravičene interese obeh držav«, ki jo je izrazil Brežnev, in pa izjava Percyja, da je le prvi »prinašalec znanja« novozvoljenega predsednika Reagana in da mu bodo sledili še drugi, dajeta vsekakor upati na ugoden razvoj odjuge.

V ZVEZNI SKUPŠČINI SFRJ

RAZPRAVA O PRESKRBI DOMAČEGA TRŽIŠČA

Minuta molka v počastitev spomina žrtev potresa v Italiji

BEOGRAD — Delegati skupščine Jugoslavije so včerajšnji naporni dan začeli z minuto molka, s katero so se poklonili žrtvam katastrofalnega potresa v sosednji Italiji. Zvezni zbor je — po uvodnih besedah zveznega sekretarja za finance Petra Kostića, zveznega sekretarja za ljudsko obrambo armadnega generala Nikole Ljubičića in predsednika komiteja za vprašanja borcev in vojaških invalidov Milana Vučkovića — sprejel osnutek proračuna federacije za 1981. leto.

Zbor republik in pokrajin pa je proučil informacijo o aktualnih vprašanjih preskrbe domačega tržišča. Uvodno obrazložitev je imel zvezni sekretar za tržišče in splošne gospodarske zadeve Imer Pulja. Delegati so tudi ugodno ocenili predlog za sprejem zakona o dopolnitvi zakona o osnovah siste-

ma družbenega planiranja in o

družbenem planu Jugoslavije. Delegati so včeraj preučevali informacijo o uresničevanju sklepa zbor republik in pokrajin, ki so jih sprejeli septembra letos, ko so proučevali nekatere aktualne probleme v zvezi s ureskrbo tržišča. Uvodno poročilo o položaju na tem področju je podal zvezni sekretar za tržišče in splošne gospodarske zadeve Imer Pulja.

Poudaril je, da je treba bolj realno in pravočasno reševati potrebo po temeljnih kmetijsko-pridelovalnih proizvodih, kavi, žužnem sadju, surovinah za proizvodnjo zdravil in detergentov, seveda v skladu s pooblastili. Letna poraba pšenice v Jugoslaviji znaša 3,3 milijona ton. Odkupili bodo 2,5 do 2,6 milijona ton, kar pomeni, da bo za malčevalstvo 800 do 800 tisoč ton, zato je ZIS v sodelovanju z republikami in pokrajinami IS sprejel ukrepe, s katerimi bo zagotovil te količine. V tem trenutku, ki je zelo ugoden na svetovnem tržišču, so sklenili uvoziti približno 700.000 ton žita. (dd)

Predsedstvo SFRJ o odnosih z državami Južne Amerike

BEOGRAD — Pod predsedstvom predsednika Cvetkovića Mijatovića je bila včeraj seja predsedstva SFRJ, na kateri so največ pozornosti namenili odnosom Jugoslavije z državami Južne Amerike. Člani predsedstva so v zvezi s tem tudi proučili in sprejeli informacijo o nedavnih uradnih in prijateljskih obiskih podpredsednika predsedstva Jugoslavije Sergeja Kraigherja v Kolumbiji, Ekvadoru, Peruju in Nikaragvi.

Poudarili so pomen pogovorov, ki jih je Sergej Kraigher vodil z najvišjimi predstavniki teh